

Signaal DE KOEPEL

Belangenorganisatie voor duurzame energie.

JAAR 2009, UITGAVE 5

SIGNAAL IS EEN UITGAVE VAN DE STICHTING DUURZAME ENERGIE KOEPEL EN GAAT IN OP DE BELANGRIJKSTE DUURZAME ENERGIE ONTWIKKELINGEN IN NEDERLAND EN EUROPA WAAR DE DUURZAME ENERGIE KOEPEL BIJ BETROKKEN IS.

IN DIT NUMMER:

DE SDE REGELING	2
ONDERZOEK WIND OP LAND	2/3
ZONNESTROOM	3
BIO-ENERGIE	3
ONBEGRENSDE JOBROTATION	4
WARMTE OP STOOM	4
CRITERIA DUURZAME BIOMASSA	5
ENERGIELABEL	6
TASKFORSE WKO	7
BLIKSEMENQUETE	7
BIOGAS IN OPMARS	8
GARANTIEREGELING MKB	8
CONFERENTIES EN BEURZEN	9
OVER DE STICHTING DE KOEPEL	9

KORTE INFORMATIE

Financiering van de SDE naar de elektriciteitsrekening draagt bij aan een structurele markt ontwikkeling onder voorwaarde dat de regeling ook een open eind karakter krijgt.

MET MOOIE PRAATJES HEB JE NOG GEEN VERDUURZAMING VAN DE ENERGIE-VOORZIENING

Eindelijk is het dan zover en kregen we meer informatie over de aanpak van de huidige crises. De gepresenteerde plannen zijn zeer teleurstellend en laten de unieke kans voorbij gaan om nu een fundamentele stap te maken om de economie en de samenleving verder te verduurzamen. De aandacht voor energiebesparing en duurzame energie heeft veel weg van een sigaar uit eigen doos en biedt niet veel meer dan het uitvoeren van reeds eerder aangekondigd beleid (Schoon en Zuinig). De kans op een inspirerende nieuwe koers is niet gebruikt. Veel woorden, geen daden.

De doelstellingen voor energiebesparing worden herhaald en reeds toegezegde middelen worden opnieuw ingezet. Isolatie is en was belangrijk en dat beleid was al ingezet. Voor duurzame energie is er veel lippendienst, maar we hebben in de plannen nog niet kunnen ontdekken waar nu precies al deze goede bedoelingen leiden tot concrete stimulering. De 160 miljoen

extra voor windenergie in deze kabinetsperiode is mooi, en de gesprekken lopen. Extra stimulering van duurzame energie in de gebouwde omgeving of de agrarische sector zijn zelfs niet eens genoemd, laat staan dat er maatregelen worden voorgesteld. Nederland continueert daarmee haar hekkensluispositie in de EU.

Het omzetten van de financiering van de SDE regeling naar de elektriciteitsrekening is een lang gekoesterde wens van de Duurzame Energie Koepel en daarvoor hulde. Het is nog onduidelijk of het daarmee ook de structurele markt mogelijk maakt of dat het nog steeds een gesloten eind (= stop en go) regeling zal blijven. Er is weer veel tijd aan praten verloren gegaan en de oogst voor de Duurzame Energie sector houdt het midden tussen "sigaren uit eigen doos" en zoethoudertjes. Dit Kabinet heeft de kans gemist om daadwerkelijk door te pakken en visionair zowel de financiële, de energie- en de klimaatcrisis aan te pakken.

Teun P. Bokhoven (Voorzitter DE Koepel)

We zetten op een rij wat de DE Koepel bij de betrokken ministeries en de Tweede Kamer voorstelde:

- 1. Open eind karakter van de SDE en stabiele lange termijn financiering daarvan;**
- 2. Verlaging BTW tarief voor duurzame energie in gebouwde omgeving;**
- 3. Aftrekbaarheid duurzame energie van Inkomstenbelasting voor particulieren;**
- 4. Verhoging Energie Investering Aftref (EIA) van 44% naar 80%;**
- 5. Noodwet ter versnelling vergunningen/ procedures wind op land, ondergrondse koude/warmte opslag en bio-energie**

DE SDE 2009 REGELING

Op 20 februari stuurde Minister Maria van der Hoeven (EZ) een brief naar de Tweede Kamer met haar voornemens over de SDE regeling in 2009. De basisgedachte, o.a. van het subsidiëren van de onrendabele top, de plafonds per categorie, het financieren vanuit de begroting en het behandelen op volgorde van binnenkomst van de aanvraag, is ongewijzigd ten opzichte van 2008. Wel zijn enkele inhoudelijke zaken in 2009 veranderd. Voor al de technologieën geldt een openstelling van begin april tot 30 oktober 2009. Omdat de Minister weet dat discontinuïteit voor de sector een groot probleem is, heeft zij besloten de SDE 2010 regeling per 1 januari 2010 open te laten gaan en de openstellingstermijn wordt opgetrokken naar 10 maanden. Daarnaast liet de Minister weten dat zij bereid is om met de voorjaarsnota terug te komen op een eerdere motie Samsom (PvdA)/Hessels (CDA)/Wiegersma (CU) waarin wordt gevraagd om een zekerstelling van de financiering van duurzame energie tot 2020. De DE Koepel pleit al jaren voor een langere termijn zekerheid van de vergoedingen aangezien deze voor ontwikkelaars

van projecten zeer tijdig bekend moeten zijn. Verder streeft de DE Koepel naar een continue financiering voor de SDE buiten de rijksbegroting, zodat er continuïteit kan gaan ontstaan en we van het stop-en-go beleid worden verlost. Voor Pasen 2009 ontvangt de Tweede Kamer nadere uitwerking van een aantal duurzame energie vragen. Publicatie van de regelingen van de SDE 2009 wordt een dezer dagen in de Staatscourant verwacht. De Duurzame Energie Koepel en de bij haar aangesloten brancheverenigingen reageerden eerder op het onderzoeksrapport van ECN/KEMA over de basisbedragen en daarmee de onrendabele top berekening, daarnaast was een delegatie aanwezig bij het Algemeen Overleg van de Tweede Kamer op 3 en 5 maart. Drie onder de DE Koepel ressorterende brancheverenigingen (Holland Solar, NWEA, Platform Bio-Energie) boden hun eigen lobbybrieven aan diverse Ministers en aan de Vaste Kamercommissies en aan de pers. Bezoek hun websites voor de uitgebreide brieven met meer technologie specifieke informatie.

De Energy from Water Association (EWA) is in oprichting en is voornemens zich dit voorjaar bij de DE Koepel aan te sluiten. Rond de SDE 2009 en een mogelijke andere voorfinanciering wordt inmiddels al samengewerkt met de DE Koepel.

ONDERZOEK WINDENERGIE OP LAND

Ongeveer de helft van de geanalyseerde windenergieprojecten op land zal niet worden gerealiseerd met de stimuleringsregeling SDE, zoals die per 1 april 2009 in moet gaan. Dat blijkt uit een onderzoek dat in opdracht van NWEA, de Nederlandse Wind Energie Associatie, is uitgevoerd door ECORYS. De vanuit milieudoelstellingen gewenste verdubbeling van windenergie op land wordt daarmee onhaalbaar. ECORYS (het voormalige Nederlands Economisch Instituut) constateert in het rapport 'Contra-expertise op ECN/KEMA-advies wind op land' op basis van concrete projectvoorstellen dat, uitgedrukt in vermogen (MW), met de basisbedragen zoals het Ministerie van Economische Zaken die hanteert, tot 80% van het vermogen in de 'pijplijn' (de lopende projecten) het met de SDE niet redt. De werkelijke investeringskosten liggen gemiddeld ruim 10% hoger dan waar in de SDE 2009 van wordt uitgegaan. Dit komt onder meer omdat ECN/KEMA een aantal kosten niet meeneemt en omdat de prijs van windturbines momenteel hoog is als gevolg van de productieschaarste door de (gelukkig) wereldwijd zeer grote vraag. Ook de kosten voor bedrijfsvoering (beheer en onderhoud) worden te laag ingeschat. NWEA heeft de Minister van Economische Zaken voorgesteld om gezamenlijk de SDE-regeling voor wind op land zodanig aan te passen dat een aanzienlijk groter aantal projecten gerealiseerd kan worden. NWEA gaat daarbij uit van een gedifferentieerde regeling, waarbij beter rekening gehouden wordt met kust- en binnenlandlocaties. Tijdens een Algemeen Overleg met de Tweede Kamercommissie voor economische zaken heeft de Minister dat overleg ook toegezegd.

WINDENERGIE OP LAND, VERVOLG

Voor het onderzoek werden projecten geanalyseerd, waarvan verwacht wordt dat ze op korte termijn SDE zullen aanvragen. Projecten met minder dan 2000 vollasturen werden buiten beschouwing gelaten. Deze binnenlandprojecten zouden namelijk met de basiscijfers van ECN/KEMA per definitie al niet rendabel zijn. Zouden ze wel zijn meegeteld, dan zou het percentage projecten dat haalbaar is met de SDE nog lager uitvallen.

Binnenlandprojecten zijn overigens cruciaal voor het behalen van de ambitieuze doelstelling van verdubbeling van windenergie op land in 2011. NWEA vindt dan ook dat hiervoor, los van de discussie over de hoogte van het SDE-basisbedrag, een oplossing gevonden moet worden. NWEA heeft hiertoe in het verleden al verschillende malen een voorstel gedaan. Meer informatie en het rapport, zie de website van NWEA www.nwea.nl.

ZONNESTROOM

Voor zonnestroom (PV) is een positieve wijziging opgetreden t.o.v. 2008; de 1^e categorie is opgehoogd tot 15 kWp (was 3,5 kWp) en er is een 2de categorie bij gekomen van 15 kWp tot 100 kWp. (bijvoorbeeld voor boeren, NS stations, sportcomplexen). Tevens is door de Minister aangegeven dat de CertiQ-kosten (om meterstanden te valideren) met terugwerkende kracht worden vergoed c.q. niet in rekening zullen worden gebracht. Onder diverse Kamerleden heeft zonnestroom een hoge prioriteit. Voor het welslagen van de regeling voor zonnestroom in 2009 zijn in de optiek van Holland Solar een aantal aanpassingen noodzakelijk. De belangrijkste aanbevelingen:

1. Het budget voor de Zon-PV categorie 15 – 100 kWp dient te worden verhoogd.
2. Geldigheidsduur van beschikkingen voor Zon-PV verkorten tot 1/2 jaar voor de bestaande bouw, met uitsluitend voor nieuwbouw een geldigheid tot maximaal 2 jaar.
3. Vergroting continuïteit door voor Zon-PV de start- en einddatum uit de regeling te verwijderen.
4. Maximum aantal vollasturen dient te worden verwijderd uit de regeling.
5. Integrale aanpak uitvoering.

De Minister heeft aangegeven dat een verkorting van de geldigheidsduur bespreekbaar is, ze wil een "anti-bureaucratie"-pakket inzetten om de doorlooptijd van aanvragen te bevorderen. En ook wil de Minister een sterk verbeterde coördinatie rondom administratieve procedures nog dit jaar regelen. Holland Solar benadrukt het belang hiervan op de korte termijn. De sector groepeerd zich om samenwerking te bevorderen en kennis te delen. Een verhoging

van het budget voor de 2de categorie is in de optiek van Holland Solar heel belangrijk voor het groeien van de duurzaamheidgedachte onder Nederlanders en daarmee het behalen van de doelstellingen van de Nederlandse regering om in 2020 20% van de energie duurzaam op te wekken. Er is doorlopend veel vraag naar deze grotere systemen, uit alle geledingen van de samenleving. Voor meer informatie zie ook www.hollandsolar.nl

BIO-ENERGIE

De Tweede Kamer nestor Van der Vlist ontving eindelijk erkenning met de SDE 2009 regeling nu de Minister, sportief als zij was, alsnog tot aanpassing van de tarieven overging. Met name voor de kleinschalige co-
-vergistingsprojecten werd in 2008 een te lage subsidie gegeven waardoor veel projecten niet werden gerealiseerd. Nu is dat dus bijgesteld. Ook een ander punt wat het Platform Bio Energie inbracht, namelijk een uitbreiding naar meer categorieën, waaronder een reststroom van olie uit de voedingsindustrie, zoals gebruikt frituurvet, is door de Minister uitgevoerd zoals zij in haar brief aan de Tweede Kamer liet weten.

ONBEGRENSDE JOB ROTATION OF BEHOUD VAKKENNIS?

Tja, wat heeft de sector er toch vaak mee te maken: heb je net de praktijk- en vakkennis helpen opbouwen bij de contactpersonen op ministeries of kennisinstituten van je duurzame energiegebied, en dan krijgt de ambtenaar in het kader van Job Rotation een andere functie.... En begint het riedeltje van voren af aan: op de deur kloppen, vragen of je welkom bent, informatie voorbereiding, kennis, contacten en

visitekaartjes uitwisselen en elkaar voortaan goed op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen. De ontwikkelingen in de DE-sector zijn zeer dynamisch en lang niet allemaal te vatten in statische factsheets, in onderzoeken of op websites. Dus: bent u nieuw op uw post dan informeert de sector u graag over de ontwikkelingen en feiten van vandaag en morgen! Neem gerust contact met ons op en we wensen u veel continuïteit op uw huidige post.

WARMTE OP STOOM EN WARMTEWET DOOR PARLEMENT...

Met gemengde gevoelens kijkt de Duurzame Energie Koepel aan tegen de ontwikkelingen op het gebied van warmte. In februari is Warmte op Stoom in de Tweede Kamer aan de orde geweest. De intentie vinden we interessant, zeker. Hoe kan in de gebouwde omgeving en in de industrie warmte zo efficiënt mogelijk opgewekt en gebruikt worden. En hoe kan de koude-voorziening zo energiezuinig mogelijk worden opgezet? Het programma wordt beschouwd als een goed begin maar met een zeer matig ambitieniveau en met een minimaal ondersteunend programma, waarbij ondersteuning in het door SenterNovem uitgevoerde bestaande programma duurzame warmte al ingecalculleerd was. Mooi is dat er een eerste garantie is voor een paar boringen voor het toepassen van GeoThermie, maar de DE Koepel vraagt zich af of daarmee deze nieuwe toepassing de slag naar grootschaligheid zal kunnen maken. Voor wat betreft de Warmtewet wachten we met spanning op de berekeningen die de NMA zal maken voor verschillende duurzame energietoepassingen gericht b.v. op warmtenetten. Minister Van der Hoeven gaf aan dat de berekeningen van b.v. redelijk rendement en redelijke prijs en de bijdrage aansluitkosten (BAK) niet voor de zomer verwacht kunnen worden. Tot die tijd is de branche in afwachting over wat de consequenties van het Niet Meer Dan Anders (NMDA) principe voor investeringen betekent. Het NMDA houdt in dat een gebonden gebruiker van een warmtenet niet meer dan anders hoeft te betalen dan een ongebonden gebruiker met een (grijs) gasgestookte installatie. Voor de sector is het van groot belang dat de NMA uitgaat van de actuele en met onze brancheorganisaties vooraf afgestemde cijfers van alle systemen die nu beschikbaar zijn. Verder heeft de DE Koepel in dit verband gepleit voor een SDW (Stimuleringsregeling Duurzame Warmte) in analogie van de SDE. Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn, dan melden wij ons. (contactpersoon DE Koepel: Monique J. van Eijkelenburg, 0622850416.

KLIMAAT STRAATFEEST

Heel wat Nederlandse dorpen en steden (al meer dan 2800 staten) zijn bezig met de voorbereidingen voor een feestje in het kader van klimaatbewustzijn. Met het 'Klimaatstraatfeest' kunnen straten punten verdienen met energiebesparing. De 500 actiefste straten krijgen op 16 mei een straatfeest cadeau. De straat die de meeste energie bespaart, krijgt zelfs een superfeest met een live optreden van Nick en Simon. Een goed initiatief om energiebesparing een leuk algemeen goed te maken. Meer informatie www.klimaatstraatfeest.nl

OVER CRITERIA VOOR DUURZAME BIOMASSA EN EMISSIE-EISEN

Onlangs zijn de eisen vastgesteld waaraan biomassa moet voldoen om als 'duurzaam geproduceerd' te mogen worden bestempeld. Dit hebben marktpartijen, overheid en maatschappelijke organisaties in een vrijwillige afspraak vastgesteld. Deze eisen zijn belangrijk voor de ontwikkeling van biomassa in Nederland omdat zo op korte termijn al gecertificeerde duurzame biomassa kan worden ingezet. De duurzaamheidseisen zijn vastgelegd in NTA 8080 'Duurzaamheidscriteria voor biomassa ten behoeve van energiedoelinden'. Deze is bij de NEN te bestellen. Overigens zijn voor de SDE 2009 de richtlijnen van de SDE 2008 van toepassing. Dat geldt ook voor de emissie-eisen volgens Minister Van der Hoe-

ven van Economische Zaken. Wat een rol speelt is dat het Ministerie van VROM voorstellen heeft gedaan om de emissie-eisen voor bio-vergisting aan te scherpen. Het Platform Bio-Energie benoemt deze eisen als onhaalbaar en bepleit overleg met de sector om realistische eisen te formuleren. De Tweede Kamer heeft circa 50 kamervragen gesteld en beantwoording daarvan wordt nog van het Ministerie van VROM verwacht. In de sector leeft de zorg dat als de eisen van VROM de eisen van de SDE 2009 "overheersen" alsnog onvoldoende uitvoering van projecten kan plaatsvinden. Minister Van der Hoeven ziet het dilemma en zal hierover contact hebben met het Minister van VROM. Op 5 maart is een motie over dit onderwerp in de Tweede Kamer aangehouden. Wij houden u op de hoogte.

In de pers

De afgelopen tijd heeft de Duurzame Energie Koepel diverse perscontacten actief benaderd om op die manier bij te dragen aan de informatievoorziening vanuit de duurzame energie sector. Zo heeft zij o.a. in Trouw meegewerkt aan een stuk over de kredietgarantie voor de DE sector en tevens stond er in De Telegraaf een stuk over de getijdestroomenergie m.b.t. de SDE regeling. Verder waren er o.a. interviews met ANP, GPD, RTL Nieuws en Met het Oog op Morgen en leverden we een bijdrage aan de EVD exportbrochure Duurzame Energie die in april verschijnt. Wilt u ook een interview met de voorzitter Teun Bokhoven, richt u dan tot joke@dekoepel.org

2G@THERE PROGRAMMA NUSEP GETEKEND

Volop kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven door ondertekening **2g@there programma NUSEP**. Dit samenwerkingsprogramma tussen Nederlandse en Oekraïense bedrijven en overheden richt zich op het overwinnen van barrières op het gebied van energiebesparing, efficiency en duurzame energie en zal het aanbod van het Nederlandse bedrijfsleven structureel onder de aandacht brengen bij relevante Oekraïense instellingen. Woensdag 18 februari 2009 is het 2g@there programma NUSEP ondertekend door het Ministerie van Economische zaken, de EVD en NUSEP. Met deze ondertekening zegt de EVD toe in de komende drie jaren activiteiten te financieren tot een bedrag van €1,5 miljoen.

Geïnteresseerde bedrijven en organisaties die mee willen werken kunnen zich laten informeren over de mogelijkheden bij NUSEP.

E: info@nusep.org; W: www.nusep.org

HET ENERGIELABEL KOMEND NAJAAR WEER ACTUEEL

Het veel besproken energielabel wordt verbeterd. Minister Van der Laan voor Wonen, Wijken en Integratie schrijft de Tweede Kamer dat het energielabel is aangepast zodat in één oogopslag duidelijk wordt voor welk type woning het label is. Ook geeft het label precies aan welke maatregelen genomen kunnen worden om het huis energiezuiniger te maken, waardoor ook de energiekosten kunnen dalen. Tot het nieuwe label is besloten omdat, zoals Van der Laan het uitdrukt, “verwarring bij woningeigenaren bestond” over de informatie op het label. “Het energielabel is bedoeld om de energieprestatie en de mogelijkheden om deze te verbeteren te kunnen vergelijken tussen woningen van hetzelfde type.”

De Duurzame Energie Koepel is blij dat het label is aangepast, maar nu moet het in de praktijk gaan werken. Door woningeigenaren te laten zien wat de energieprestatie van de woning is, groeit het bewustzijn en daarmee de wens om ook duurzame energie te gaan toevoegen. De doelstelling was om bij aan- en verkoop van een woning het label verplicht te stellen, maar dan zal dit wel gecontroleerd moeten worden. Daarnaast kloppen diverse berekeningen voor de duurzame technologieën niet, o.a. voor zonneboilers. De DE Koepel roept nogmaals het ministerie op deze overigens overduidelijke foutieve rekenmethode te wijzigen en akkoord te geven tot aanpassing van de software. Verder pleit de DE Koepel ervoor het label een solide introductie te geven door het label niet alleen verplicht te stellen, maar deze ook te handhaven (hetgeen nu bewust niet gebeurt). Hoe eerder deze methode wordt ge(her)introduceert hoe beter. Tot nu toe is de introductie van het EPBD label een trieste bedoeling geweest, terwijl het zoveel kan betekenen voor energiebesparing en duurzame energie.

Het nieuwe label is in maart beschikbaar, omdat eerst de software moet worden aangepast en de Regeling Energieprestatie Gebouwen moet worden gewijzigd. De bestaande energielabels behouden wel hun juridische geldigheid van tien jaar. Woningeigenaren, inclusief woningcorporaties en particuliere verhuurders, die over een huidig label beschikken, kunnen op vrijwillige basis gebruik maken van de mogelijkheid om via internet een verbeterd label kosteloos aan te schaffen.

In de eerste week van maart deed de EnergieGids.nl online opinieonderzoek naar de vraag ‘maar is die verbetering wel voldoende?’ Kijk voor reacties op: www.energiegids.nl/opinie/details.tiles?doc=/content/energie/opinie/energielabel.xml

TASK FORCE WKO / ONDERGRONDSE ENERGIEOPSLAG

Nog even en dan publiceert de door het Ministerie van VROM ingestelde Task Force WKO haar rapport. De NVOE, Nederlandse Vereniging voor Ondergrondse Energieopslag, aangesloten bij de DE Koepel, bepleitte als deelnemer in deze Task Force, o.a. vereenvoudiging/verbetering van de vergunningen, registratie en monitoring voor ondergrondse warmte/koude opslag. Nu hebben provincies ieder hun eigen bepalingen die vaak niet meer aansluiten bij de praktijk en ook veel tijd vragen en bureaucratie

opleveren. DE NVOE wil de bodem optimaal benutten voor opslag van warmte en koude, omdat daarmee ruim 50% besparing op fossiele brandstof en CO2 emissie bereikt wordt. De NVOE hecht veel waarde aan zorgvuldig onderzoeken van de bodem, volgens gedegen procedures boren en afdichten van de boorgaten en effectief rapporteren van de resultaten zodat het milieu en de drinkwatervoorziening optimaal gegarandeerd blijven, zonder kansen op verduurzaming van de energievoorziening mis te lopen. Meer weten? Kijk op www.nvoe.nl

Uitkomsten februari bliksemenquête Duurzame Energiebedrijven:

CIRCA 50% OMZETVERLIES DREIGT BIJ HELFT ONDERNEMERS IN DUURZAME ENERGIE BIJ ONVOLDOENDE OVERHEIDSINGRIJPEN.

In februari voerde de DE Koepel een online bliksemenquête uit onder alle bedrijven die direct of via de verenigingen/stichtingen bij de DE Koepel aangesloten zijn. Binnen 4 dagen werkten 90 bedrijven mee (waarvoor lof!). Dus spreken we over een representatieve steekproef. De enquête was opgezet om de mening van de duurzame energiebedrijven te leren kennen over de effecten van en de oplossingsuggesties voor aanpak van de kredietcrisis. Hoe kunnen de maatregelen om de kredietcrisis aan te pakken, ook direct de klimaatcrisis aanpakken? Inclusief het scheppen van banen? De respons was indrukwekkend, en vaak zeer creatief of uit het hart gegrepen. De sector kan in toenemende mate voor werkgelegenheid zorgen als de randvoorwaarden de branche echt faciliteren. Terugdringen van bureaucratie scoorde heel hoog. Net als het opzetten van een continue financiering in plaats van een begrotingsafhankelijke financiering. Aan

technische kennis en inzet ontbreekt het niet in Nederland. Wel blijkt dat het vertrouwen in het Kabinet in februari ver onder pijl te zijn, slechts 25% van de respondenten had er op dat moment vertrouwen in dat de juiste maatregelen voor een gezonde sector genomen worden. Subsidiereregelingen om de onrendabele top eraf te halen, zijn voor veel duurzame energiesoorten in de komende jaren nog essentieel. Zo kan versneld grootschaliger dan nu duurzame energie echt geïmplementeerd worden. En bij grootschaliger implementatie en continuïteit van de afzet kunnen bedrijven verder innoveren. Op dit moment gaan geruchten dat er vooral geïsoleerd gaat worden (voor € 160 miljoen kwam op 18 maart naar buiten) in bestaande bouw. Laten we hopen dat de echte vernieuwing ook intreedt en dat er direct ook een flinke slag in diezelfde bestaande bouw gemaakt wordt met b.v. zonnepanelen, zonneboilers en warmtepompen.

Diverse ondervraagden deden de suggestie om b.v. particulieren 6% belasting te laten betalen over duurzame energietoepassingen en/of de investeringen in het huis aftrekbaar te maken. Voor zakelijke gebruikers suggereerde veel respondenten om de EIA te verhogen. Om b.v. woningbouwcorporaties meer ruimte voor investeringen in duurzame energietoepassingen te geven, wordt door de respondenten gesuggereerd om ruimte te bieden om, gelijktijdig, een huurverhoging door te berekenen die meer dan gecompenseerd wordt door een maandelijks lagere energierekening.

Het persbericht en de uitkomsten van het onderzoek kunt u lezen op de homepage van www.dekoepel.org

Uw suggesties/vragen zijn welkom bij mjvaneijkelenburg@dekoepel.org

EurObserv'ER overview barometer

De nieuwe barometer, 'the 8th EurObserv'ER Report' over de ontwikkelingen van duurzame energie in Europa, is te downloaden op de website van de DE Koepel en tevens door op de volgende link te klikken: www.energies-renouvelables.org/observ-er/stat_baro/comm/barobilan8.asp

De EurObserv'ER is een belangrijk document voor de Europese Commissie omdat het weergeeft hoe de duurzame energie industrie in Europa groeit. In dit rapport is tevens een uitleg over de nieuwe 2020 doelen en berekeningen opgenomen.

De DE Koepel maakt deel uit van het Advisory Committee van de EurObserv'ER. Heeft u suggesties voor de inhoud van het rapport, stuur deze dan naar joke@dekoepel.org

BIOGAS IN OPMARS!

Biogas, ook wel groen gas genoemd, wordt door de organisatoren* van het Symposium Mobiliteit en Duurzaamheid gezien als de schoonste en meest duurzame brandstof van dit moment en voor de toekomst. Deze brandstof is geschikt voor elk voertuig dat op aardgas rijdt. Biogas kan worden opgewekt uit mest, rioolslib, huisvuil of biologisch restafval en zorgt voor minimaal 70 procent minder CO₂-uitstoot ten opzichte van aardgas.

Op ditzelfde symposium liet Gasunie weten het nationale certificeringssysteem te introduceren, waarmee bewezen kan worden dat aardgas als biogas is geproduceerd.

Nederlandse bussen, aardgas wordt biogas- Steeds meer overheden kiezen voor bussen op aardgas, die in de toekomst zonder enige aanpassing kunnen overschakelen op biogas. In Haarlem en Ede-Wageningen rijden bijvoorbeeld schone aardgasbussen van fabrikant MAN en in Groningen rijden deze voertuigen op biogas.

Volkswagens op biogas Volkswagen laat vanaf begin dit jaar al haar verkochte aardgasauto's op biogas rijden. Het automerk schaft voor mensen die een voertuig op aardgas rijden biogascertificaten aan, zodat ze gegarandeerd op de schoonste brandstof van dit moment rijden.

* De gemeente en provincie Groningen, de provincie Friesland, Rijksuniversiteit Groningen, Gasunie, MAN truck & bus en Century Auto Groep.

FONDS DUURZAME BIOMASSA MONDIAAL GEOPEND

Vanaf 13 maart 2009 kunnen (in de eerste tranche dit jaar tot 6,5 miljoen) subsidies worden aangevraagd bij SenterNovem voor projecten in het kader van het Fonds Duurzame Biomassa Mondiaal. Dit fonds ondersteunt ontwikkelingslanden bij het verduurzamen van de productie van biomassa voor energiedoeleinden. De ondersteuning is gericht op duurzame productie van biomassa voor energiedoeleinden voor zowel eigen (nationaal) gebruik als voor export. De ontwikkeling en toepassing van certificering en macro-monitoring zijn belangrijke aspecten. Het fonds richt zich met name op negen landen: Indonesië, Vietnam, Colombia, Nicaragua, Mali, Ethiopië, Tanzania, Mozambique en Zuid-Afrika. Projecten in of met deze landen genieten dan ook de voorkeur. 26 mei om 17.00 uur sluit de indieningstermijn op de eerste tender. Meer weten? Kijk op <http://www.senternovem.nl/sn/actualiteit.asp?id=166&soort=2>

GARANTIEREGELING MKB NU OOK TOEPASBAAR IN DUURZAME ENERGIESECTOR

Op 9 maart hebben Minister Van der Hoeven en de banken met elkaar gesproken over de kredietverlening aan bedrijven. Gezonde bedrijven moeten in staat blijven om investeringen te financieren. Daarbij is ook gesproken over mogelijke specifieke problemen die gepaard gaan met investeringen in duurzame energie. De minister heeft de banken uitgenodigd om gebruik te maken van de 2,4 miljard euro aan garantieregelingen van EZ. Het gaat dan om onder andere de regeling Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) en de garantieregeling voor het MKB (BBMKB). De banken hebben de intentie uitgesproken waar nodig gebruik te maken van de garantieregelingen.

De regeling 'Garantie Ondernemingsfinanciering', die in maart gepubliceerd is, is bedoeld voor kredieten tot maximaal 50 miljoen euro per onderneming. De totale beschikbare garantie is 1,5 miljard euro. Aangezien de overheid voor 50 procent garant staat, kan er dus in totaal voor 3 miljard aan kredieten worden verleend. Deze regeling heeft een looptijd van (voorlopig) een jaar.

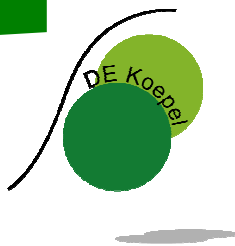

Bezoek ons op het web:

www.dekoepel.org

Stichting DE (Duurzame Energie) Koepel draagt bij aan:

- Energietransitie Duurzame Energie
- Doelstelling 20% Duurzame Energie in 2020
- Nieuw stimuleringsbeleid
- Elimineren belemmeringen

Hermann Scheer spreekt tijdens Nederlandse zonne-energieconferentie

Drijvende kracht achter succesvolle Duitse duurzame energiebeleid en ook wel de "Europese Al Gore" genoemd, spreekt tijdens The Solar Future op **22 april** in Rotterdam. Doel is te informeren over internationale ontwikkelingen en om te inspireren. Voor meer informatie, programma en registratie gaat u naar: www.thesolarfuture.nl.

Congres '25 jaar zonne-energie in Nederland'

Ter ere van het 25-jarig bestaan van de vereniging en uiteraard om zonne-energie te promoten, organiseert Holland Solar op **18 mei 2009** een informatief en feestelijk evenement in de week van de Solar Days met als thema "Hoe ziet de wereld eruit in 2034 (dus over 25 jaar vanaf nu) met zonne-energie?". Interessante sprekers, de verkiezing van 'de beste zonne-energie gemeente in Nederland' de lancering van een nieuwe website geheel in het teken van 25 jaar zonne-energie en afsluitend een netwerkborrel vormen de ingrediënten van dit congres. Wilt u meer informatie over de Solar Days en het congres kijk dan op www.solardays.nl

WINDDAG 2009 'Don Quichot in Holland'

Winddag 2009, op **15 juni**, wordt op bijzondere wijze gevierd. Op initiatief van NWEA werkt theatermaker Bert Barten aan 'Don Quichot in Holland', een groot theaterspektakel waarbij duurzame energie centraal staat. De openingsvoorstelling is op 14 juni 's avonds en de voorstelling is minstens vier weken te zien in Rotterdam. Er is complementair aan het theaterspektakel ruimte voor informatiestands, ontvangsten, workshops en lezingen. Met de theatervoorstelling beoogt NWEA windenergie positief onder de aandacht van een breed publiek te brengen. De bijeenkomsten en lezingen zullen zeker ook gericht zijn op beleidsmakers en belanghebbenden. Bedrijven en organisaties die Winddag 2009 willen sponsoren, activiteiten ter plekke willen organiseren of op andere wijze betrokken willen worden, kunnen zich melden bij NWEA: thirdes@nwea.nl

BEURZEN

Voor een handig beurzenoverzicht kijkt u op www.dekoepel.org bij evenementen (linkerzijde v/d pagina). Dit overzicht wordt regelmatig bijgewerkt. Wilt u een evenement aanmelden? Stuur dan een email naar de redactie.

De DE Koepel is in 2002 opgericht en heeft tot doel de toepassing van duurzame energie in Nederland te bevorderen en stimuleren. De stichting richt zich m.n. op het vergroten van de invloed op de politiek en de beleidsmakers ten gunste van duurzame energie en houdt zich bezig met directe (generieke) belangenbehartiging van de duurzame energie sector. In eerste instantie ligt het accent binnen Nederland, maar op termijn ook binnen Europa. Het gaat hierbij om hetgeen de verschillende duurzame energieopties gemeen hebben. Het uitgangspunt hierbij is dat alle vormen van duurzame energie noodzakelijk zijn om de nationale en internationale doelstellingen ten aanzien van het gebruik van duurzame energie, het beperken van de uitstoot van CO2 en het beperken van de milieubelasting ten gevolge van de energievoorziening te realiseren. De deelnemende brancheorganisaties vertegenwoordigen enige honderden bedrijven en instellingen op het gebied van duurzame energie en vormen daarmee een krachtige vertegenwoordiging van de sector.

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de voorzitters van de aangesloten brancheverenigingen. Daarnaast kent de DE Koepel een beleidsraad waarin bedrijven en organisaties zitting hebben.

De verschillende brancheverenigingen voor duurzame energie technologieën die zijn vertegenwoordigd in de DE Koepel zijn:

Zonne-energie

vereniging Holland Solar

Windenergie

Vereniging Nederlandse Wind Energie

Associatie (NWEA)

Bioenergie

stichting Platform Bio energie

Warmtepompen

stichting Warmtepompen

Koude en warmte opslag

Nederlandse Vereniging voor Ondergrondse Energieopslagsystemen (NVOE)

STICHTING DE KOEPEL

Korte Elisabethstraat nr. 6

3511 JG Utrecht

Telefoon: 030-2340503

Fax: 030-2341176

E-mail: dekoepel@dekoepel.org

Redactie:

mevr. Joke Wessels (communicatie manager)

joke@dekoepel.org

mevr. Monique van Eijkelenburg

(Public Affairs manager)

mjvaneijkelenburg@dekoepel.org

